

Gemeenteraad

Behandeld door	Abdullah Pehlivan	Datum	24 maart 2017
Doorkiesnummer	030-2860353	Ons kenmerk	4332050
E-mail	a.pehlivan@utrecht.nl	Onderwerp	Mogelijkheden vervolgonderzoek alFitrah
Bijlage(n)		Verzonden	
Uw kenmerk			
Uw brief van			Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte dames en heren,

Op 14 december 2016 heeft u de commissiebrief met kenmerk 16.509753 ontvangen met het collegestandpunt over het onderzoeksrapport 'Pedagogiek Dar al-Hudaa' van het Verwey Jonker Instituut (VJI). Op basis hiervan is een raadsinformatiebijeenkomst (RIB) georganiseerd op 26 januari 2017. Het onderwerp kwam vervolgens ook aan bod tijdens de behandeling van de commissiebrief op dezelfde dag. U gaf tijdens de behandeling aan dat er, naar aanleiding van het onderzoeksrapport van VJI, zorgen zijn over de invloed van de lessen bij alFitrah. Ook het college heeft in de hiervoor genoemde commissiebrief aangegeven zich zorgen te maken over de risico's die beschreven worden in het VJI onderzoek. Deze zijn in lijn met de risico's die door VJI in het rapport zijn benoemd:

1. het bijbrengen van non-conformistische gedragsnormen:
 - die kunnen een obstakel vormen in de participatie en acceptatie van de kinderen buiten hun eigen kring;
2. het alleen of vooral omgaan met mensen binnen de eigen (geloofs)kring:
 - dit kan een vorm van segregatie tot gevolg hebben, waarbij kinderen onvoldoende leren omgaan met de bredere samenleving en waardoor zij daarin minder goed kunnen participeren;
3. leerlingen krijgen in de lessen onvoldoende ruimte voor een open dialoog en kritische reflectie op de vanuit Saoedi Arabië betrokken lesstof.

Naar aanleiding van onze zorgen verzocht u het college om de mogelijkheden te verkennen voor een vervolgonderzoek. In deze brief delen wij met u de uitkomsten van de verkenning naar de mogelijkheden voor een dergelijk vervolgonderzoek. Tevens geven wij weer wat in de tussentijd is gedaan naar aanleiding van het onderzoek naar het pedagogisch klimaat bij alFitrah.

1. Het vervolgonderzoek

Er is advies ingewonnen van verschillende externe deskundigen waaronder de Taskforce 'Utrecht zijn we samen', het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid (min. SZW) en een onderdeel daarvan: de Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS).

Op basis van de adviezen is op hoofdlijnen inzichtelijk geworden hoe een vervolgonderzoek vormgegeven kan worden.

Alle adviserende partijen staan voor een **onderzoek** waarbij (het ontbreken van) de **brugfunctie van** alFitrah met de maatschappij centraal staat. Het onderzoek zou zich moeten richten op de **kansen en**

belemmeringen voor de maatschappelijke integratie van (oud-)leerlingen van alFitrah en over de voorwaarden om **gezond en veilig op te kunnen groeien**.

Een onafhankelijke begeleidingscommissie zou zich over de kwaliteit en voortgang van het onderzoek moeten ontfermen.

1.1 Onderzoek naar de brugfunctie

Het alFitrah onderwijs richt zich blijkens het rapport van VJI vrijwel uitsluitend op sociale bindingen met mensen uit eigen kring ('bonding'). Het andere type binding dat noodzakelijk is voor kinderen die opgroeien in een open democratische samenleving heeft betrekking op het gevoel van verbondenheid met mensen uit andere sociale groepen of andere verbanden dan de eigen veronderstelde groep ('bridging'). In het VJI rapport is hier geen aandacht aan besteed omdat het onderzoek zich richtte op de pedagogiek binnen alFitrah. De integratie- en ontwikkelingskansen van de leerlingen worden echter wel beïnvloed door de mate van bridging. Maar ook vanuit een democratisch samenlevingsperspectief is een naar binnen gerichte oriëntatie onwenselijk en zelfs riskant.

Het vervolgonderzoek zou zich hierom moeten richten op alFitrah als onderdeel van de omgeving en daarmee vooral op bridging buiten de eigen groep. De centrale vraagstelling zou moeten zijn: In hoeverre draagt Dar-al-Hudaa bij (of doet afbreuk aan) maatschappelijke integratie? En hoe manifesteert alFitrah zich als actor in ideeën en praktijken van burgerschap in de wijk en omgeving? (Oud-)leerlingen kunnen betrokken worden bij het onderzoek om te achterhalen wat de invloed van alFitrah is op bijvoorbeeld burgerschapsvorming, toekomstperspectieven, zelfvertrouwen en verbondenheid met de Nederlandse samenleving. Het onderzoek zou zich verder moeten richten op scholen, buurtteams, jongerenwerk, wijkagenten, sportclubs en andere relevante wijkpartijen.

2. Bestuurlijk overleg met alFitrah 17 februari 2017

Op 17 februari 2017 heeft een bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen de burgemeester, wethouders Diepeveen en Kreijkamp en de heer Salam, voorzitter van alFitrah. Dit overleg ging voornamelijk over het vervolgtraject naar aanleiding van de uitkomsten van het pedagogisch onderzoek, de RIB en de commissiebehandeling. Tijdens het gesprek is benadrukt dat het belang van de kinderen voorop moet staan. Standpunt van alFitrah hierin is dat kinderen niet geïsoleerd moeten raken en normaal contact met andersdenkenden moeten hebben. De heer Salam gaf aan bereid te zijn hiervoor ruimte in de programma's van alFitrah te creëren. Hij benadrukte in dit verband het belang dat de toenadering "van twee kanten" moet komen.

alFitrah geeft aan open te staan voor het verbeteren van de contacten van de kinderen met andersdenkenden. Deze toenadering zou moeten resulteren in het elkaar beter leren kennen en wederzijds begrip. Daarnaast geeft alFitrah aan voor andere initiatieven open te staan, zoals het bevorderen van de uitwisseling met het reguliere onderwijs, daar waar dat in het belang is van de kinderen. De heer Salam schat in dat 80-90 procent van de kinderen naar de scholen in de directe omgeving van alFitrah gaat. De overgrote meerderheid van deze kinderen gaat naar een niet-islamitische school.

De burgemeester heeft tijdens het gesprek aangegeven, dat de gemeente de mogelijkheden verkent om een vervolgonderzoek uit te voeren. Tevens gaf hij aan samen met de wethouders in gesprek te willen met de ouders.

Op 20 maart jl. heeft de heer Salam een brief van de ouders overhandigd aan de burgemeester en wethouder Diepeveen. De ouders geven, bij monde van de heer Salam, aan een bewuste keuze te hebben gemaakt voor Dar al-Hudaa en benadrukken het belang van wederzijdse acceptatie. De burgemeester en wethouder Diepeveen geven wederom aan graag rechtstreeks in gesprek te willen met de ouders, mede gelet op de brief. Tijdens het gesprek zal benadrukt worden dat er respect is voor de vrije keuze van de ouders voor Dar al-Hudaa, maar dat ook stil gestaan moet worden over de consequenties hiervan voor de kinderen en het belang van het leggen van verbindingen met de bredere samenleving.

3. Huidige inzet en vervolg

Op dit moment kenmerkt de aanpak rondom stichting alFitrah zich vooral door enerzijds het verder uitwerken van concrete activiteiten die de stichting kan ondernemen om meer in contact te komen met de maatschappelijke omgeving en anderzijds op het versterken van diezelfde omgeving. Allebei met

als doel om sociaal isolement van de kinderen te voorkomen. In deze paragraaf behandelen we hoe dit wordt vormgegeven.

3.1 Plan van aanpak

De uitkomsten van het bestuurlijk overleg met alFitrah zullen verder worden geconcretiseerd met het formuleren en uitvoeren van een plan van aanpak. Centraal hierin zal het voorkomen van isolement en het stimuleren van contact door activiteiten met andere kinderen staan. Met ondersteuning van externe deskundigen waaronder de Taskforce UZWS en ESS wordt het plan van aanpak in samenspraak met alFitrah de komende periode nader uitgewerkt.

Als eerste stap zullen gesprekken georganiseerd worden tussen diverse wijkpartners en alFitrah. De redenen hiervoor zijn tweeledig. Enerzijds om alFitrah meer in zicht te houden en mee te nemen als gesprekspartner in de wijk en anderzijds om ze meer te verbinden met het pedagogisch systeem van partners uit de wijk. Verder zal een activiteitenlijst gemaakt worden waar kinderen die les volgen bij alFitrah aan kunnen deelnemen. AlFitrah zal stappen zetten om in hun programma concrete activiteiten op te nemen waarbij hun leerlingen in contact komen met kinderen en volwassenen met een andere achtergrond, bijvoorbeeld door mee te werken aan een activiteit in de wijk, door een kinderdialoog te organiseren of door een activiteit te bezoeken.

3.2 Het vervolgonderzoek

De komende periode wordt een nadere invulling aan het vervolgonderzoek gegeven. Dit houdt in dat een programma van eisen voor het onderzoek wordt opgemaakt en advies wordt ingewonnen voor het vinden van een geschikte partij die het vervolgonderzoek kan uitvoeren. Ook zal een begeleidingscommissie worden samengesteld.

3.3 Inzet op de sociale omgeving

We focussen in onze aanpak niet alleen op alFitrah, maar zien alFitrah ook als onderdeel van Overvecht. Een groot deel van de kinderen die les volgen bij alFitrah wonen en leren in Overvecht. In deze wijk investeren wij met behulp van het versnellingsplan op de volgende vier domeinen: gezondheid, sociale problematiek, opvoeden en opgroeien, werk en ondernemerschap en veiligheid. Dit zijn de thema's die aansluiten bij de wijkambities voor Overvecht en het Wijk Actie Programma. Met de verhoogde aandacht voor deze domeinen en een integrale werkwijze versterken we de ontwikkelkansen en mogelijkheden tot maatschappelijke participatie en integratie van kinderen in Overvecht.

Daarnaast werken alle 12 basisscholen in de wijk sinds 2008 samen binnen de Brede School Overvecht. Pijlers in die samenwerking zijn brede talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en vreedzame school/vreedzame wijk. Alle kinderen kunnen jaarlijks deelnemen aan het activiteitenprogramma gericht op sport, cultuur, media en techniek. Met de middelen van het versnellingsplan is hier nog een extra impuls aan gegeven. Alfitrah heeft toegezegd ouders meer te stimuleren om betrokkenheid te tonen bij de scholen van hun kinderen.

3.4 Driesporenbeleid

In lijn met landelijk beleid blijven we alFitrah benaderen langs drie sporen: i) interactie en dialoog; ii) aanspreken en confronteren en iii) verstoren en handhaven. Het afgelopen jaar heeft uitgewezen dat het in gesprek blijven mogelijkheden geeft om veranderingen bij alFitrah te bewerkstelligen. De open dag voor de buurt en gemeenteraad, deelname aan stedelijke overleggen en hun medewerking aan het onderzoek van het VJI zijn concrete resultaten die uit deze gesprekken zijn voortgekomen. Periodiek overleg (bestuurlijk en ambtelijk) is onderdeel van de aanpak.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,